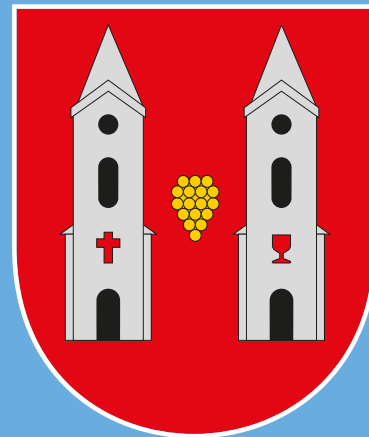

SOBĚHRDSKÝ ZPRAVODAJ

Soběhrdy | Mezihoří | Phov | Žiňany | Žiňánky

zdarma • čtvrtletník • vydává Obecní úřad Soběhrdy • ročník 12 • číslo 2 • červen 2020

Úvodní slovo ☞ Starosti pana starosty

Texty do předchozího čísla zpravodaje jsem psal 1. a 2. března letošního roku. Tedy několik dní před zveřejněním informací o vypuknutí pandemie koronaviru COVID-19 a před vyhlášením nouzového stavu na území České republiky. Úvodní článek jsem začal větou: **Letošní rok bude v mnoha ohledech výjimečný.**

Dnes pokorně přiznávám, že jsem vůbec netušil, co přijde. Takto výjimečný rok jsem si samozřejmě neuměl představit. Tři měsíce, které mezitím uplynuly, změnilo mnoho věcí v našich životech a také v životě naší společnosti jako celku. Měl jsem možnost vidět tuto zcela novou situaci jednak jako občan, tedy jako každý z vás. Prošel jsem si širokou škálu pocitů od údivu přes obavy, co nás čeká, směrem k přechodu do každodennosti hledání ne-tradičních řešení jak běžného rodinného života, tak toho pracovního. Postupně jsem si uvědomil, že chování viru začínám z prezentovaných informací chápat a že tedy lépe vím, jak účinně ochránit sebe i lidi kolem a mohl jsem se víceméně vrátit k téměř plnohodnotnému životu. Dalo by se o tom určitě napsat celé číslo zpravodaje, ale nebylo by to nic zásadně odlišného od toho, jak jste prožili toto období vy sami.

Ale zároveň jsem měl možnost vidět toto období také z pozice starosty, který by měl být součástí toho velkého státního aparátu podílejícího se na řešení problému. A tady musím zdůraznit, že součástí tohoto systému se být necítím a nechci jím být.

Viděl a slyšel jsem v médiích ministry neustále omílat to, jak vláda situaci skvěle zvládá. Na druhou stranu jsem trochu lépe, než prostý občan viděl, co se opravdu děje. Tedy například to, jak dvakrát týdně dokola vyplňuji tabulku, jaké ochranné prostředky jako obec potřebujeme, přičemž první várku desinfekce jsme obdrželi asi dva týdny před skončením nouzového stavu, tedy nějakých 6 týdnů po jeho zahájení. Takže ochranné prostředky jsme si po třech týdnech čekání sehnali sami. Pochopil jsem, že nám nikdo nepomůže a že si musíme pomoci sami.

Viděl jsem členy vlády, jak vítají na letišti letadla s čínskou pomocí, ze které se následně vyklubaly standardní obchodní dodávky za peníze. A po pár týdnech se ukázalo, že stát nakupoval bez veřejné soutěže ochranné prostředky pochybné kvality od firem, které se nikdy prodejem zdravotnického materiálu nezabývaly a dokonce draž, než jsme jich pár desítek koupili my jako obec. Pochopil jsem, že pod rouškou pandemie se jen odehrávají další nájezdy na majetek státu.

Viděl jsem blábolit premiéra, ministra zdravotnictví i hejtmanku o tom, jak všichni zdravotníci mají ochranné prostředky, ale od skutečných zdravotníků jsem věděl, že nemají skoro nic. Když jsem jim nabídl něco málo roušek ručně podomácku šitých, byli za ně opravdu vděční. Pochopil jsem tedy, že lež byla jednou z hlavních zbraní našich politiků v boji proti pandemii.

Viděl jsem tiskové konference po jednáních vlády, kde ministři vysvětlovali, jaká opatření přijali. A za několik hodin z krizového štábu přišlo písemné rozhodnutí vlády, kde bylo vše popsáno o dost jinak. A následně jsem další dva dny poslouchal stejné ministry, jak ty informace uvádějí na pravou míru. Pochopil jsem tedy, že na jednáních vlády se zřejmě nerozhoduje, ale žvaní a že rozhodnutí nakonec vydávají jiní lidé.

Viděl jsem vládu, jak schvaluje mimořádné pravomoci pro policii, aby mohla pokutovat lidi bez roušky na ulici a za pár hodin poté se členové vlády nechávali fotit na sociální síti bez roušek na jednáních v uzavřených místnostech. Pochopil jsem tedy, že všichni jsme si rovní, ale někteří trochu rovnější.

Nepochopil jsem na druhou stranu, proč se jako zastupitelstvo můžeme sejít jen v případě, že potřebujeme projednat nějaká opatření související s koronavirem a nesmíme řešit záležitosti související s našimi prioritami na letošní rok. A přitom ve stejné době vláda projednává zákony o dostavbě jaderné elektrárny nebo o střetu zájmů premiéra. Opět pod rouškou nouzového stavu pouze řešení vlastních zájmů. To počkat nemohlo.

Pokračovat bych mohl ještě velmi dlouho. Nakonec už jen připomenu, že první odškodnění pro drobné podnikatele a OSVČ se rozhodla vláda zafinancovat z peněz obcí. Argument, že obce dobře hospodaří a mají tedy dost peněz, vzešel nepochybně z nějakého pavilonu v Bohnicích. A jak je pro tuto marketingovou vládu typické, v době, kdy píšu tento článek, se zdá, že po vyhlášení stávkové pohotovosti starostů, ty odebrané peníze bude vláda obcím alespoň částečně kompenzovat. Kdo křičí, ten se nakonec domůže nějakého ústupku, aby byl klid. Měl bych asi být rád. Ale jsem spíš zděšen z toho, co přijde zítra. Třeba budou víc než starostové křičet cirkusáci a kompenzaci dostanou oni. S takovou vládní podporou se těžko plánuje budoucnost.

Ovšem v jedné věci s panem premiérem souhlasím. Česká republika toto období opravdu zvládla. Jenže zásluhu na tom nemá naše politická reprezentace, ale obyčejní lidé, kteří velmi rychle najeli do

Úvodní slovo Starosti pana starosty

krizového režimu a vše důležité si zajistili sami. S takto širokou mírou pomoci a solidarity jsem se nikdy nesetkal. Takže jestli Česká republika situaci zvládla, bylo to zejména zásluhou našich žen, které ušily miliony roušek. I v našich obcích jsme byli díky nim schopni pokrýt jak vlastní potřeby, tak ještě dodávat několika zdravotnickým zařízením. Moje velké DÍKY za to patří všem ženám, které se zapojily. Nechci je tady vyjmenovávat, protože bych na některou určitě zapomněl a bylo by to nespravedlivé. A taky dlouhé ☺

Nikdy jsem také nedostal tolik upřímně míněných nabídek na jakoukoliv pomoc, které bude třeba. Omlouvám se všem, jejichž nabídky jsem nemohl využít prostě proto, že jí (naštěstí) nebylo třeba. Je úžasné být svědkem toho, jak lidé pomáhají a nic za to nechtějí.

A v médiích bych si příště raději poslechl zdravotníky a záchranáře z první linie. Nebo učitele, kteří ze dne na den najeli na on-line výuku. Ti by mohli svými příběhy inspirovat nás ostatní a dát nám sílu nelehkou situaci zvládnout. Nebo třeba zástupce firem, které nám starostům zdarma dodávali nádoby na desinfekci pro občany, místo výroby oděvů šili roušky nebo tiskli na 3D tiskárnách další ochran-

né pomůcky. Jak je pro český národ typické, zvládli jsme v těžkých chvílích vše, co bylo třeba. A ještě s noblesou a humorem. Tolik vtípů na aktuální témata se určitě nikde na světě neobjevilo. Jsem hrdý na to, že jsem součástí tohoto skvělého národa. A nevádí, že nás řídí nemechla.

Můj komplexní pohled na uplynulé období je, že my občané jsme tuto situaci zvládli i bez podpory státu. A to může být bonusem, který jsme získali. Pochopení, že i v těžkých dobách musíme s řešením začít sami u sebe a nespolehat se na prince na bílém koni nebo nějakého spasitele z hradu či vlády. Tento princip se nám moc může hodit do dalšího života. Do toho malého osobního i do velkého celospolečenského.

V posledních měsících jsme nahlédli zpátky do života našich předků a znovu se propojili s domkáři a podruhy Křešinských samot z románu Karla Nového Železný kruh. Zůstali jsme uvázaní ke své hroudě a odkázáni na svou práci a pomoc nejbližšího okolí. Ale zároveň jsme mohli a museli zahlédnout i svou vlastní budoucnost, která nebude stejná jako naše minulost.

Pavel Bartík

VÁŽENÍ A MILÍ SPOLUOBČANÉ

Sucho, které dříve bývalo pouze sezónním fenoménem, se postupně stalo dlouhodobě trvajícím problémem, který sužuje velkou část naší obce. Díky měřením, které provádí Honza Šíma sice víme, že průměrný srážkový úhrn není tolik odlišný od toho, co lze v našich končinách považovat za „normál“, ale přesto řada našich studní přes léto vysychá, a to zejména díky nárazovému charakteru srážek a nedostatečné tvorbě spodních vod.

Pouze si stýskat nad nedostatkem vody však zřejmě ke zlepšení současného stavu nepovede. Co by ale mohlo pomoci je zachytávání a využívání dešťové vody, recyklace vody užitkové, a v neposlední řadě také péče o klíčové přirozené zásobárny vody na území naší obce. První dva jmenované body mohou být řešeny individuálně každým z nás, na bodě třetím je potřeba najít shodu mezi námi, občany naší obce.

V následujících měsících bychom proto rádi připravili odborné i praktické informace, které napomohou tomu, že bude území naší obce obyvatelné i v následujících dekádách.

Pro zlepšení zachytávání vody v krajině lze provést úpravu koryt potoků a podporovat zadržování vody v krajině různými krajinnými prvky. Naše domácnosti mají často značný potenciál k zefektivnění nakládání s vodou, například prostřednictvím zachytávání dešťové vody a jejím využitím, filtrací, čištěním a opětovným využitím odpadních vod a správným hospodařením s vodou, kterou si plníme naše bazény a vířivky.

Abychom Vás přesvědčili, že konkrétní zlepšení jsou nejen možná, ale i funkční, připravili jsme si pro Vás stručné shrnutí opatření, které používáme u nás doma a která Vás mohou inspirovat.

V domě potřebujeme vodu pitnou na pití, vaření a mytí. Na splachování a praní, případně na úklid nám postačí voda dešťová, užitková. Pro zalévání zahrady (nezeleninové části) nám postačí voda odpadní vyčištěná. Za určitých předpokladů ji lze použít i pro zeleninu. Zdrojem pitné vody je nám studna s veškerými potížemi s vydatností. Ze střechy domu (cca 120 m²)

máme většinu svedenu do zásobníků 6,0 m³, část (cca 15 %) pouze do sudů pod okapy (zatím). Vyčištěnou odpadní vodu máme svedenu za domovní čistírnou do jímky k dalšímu využití. Z technického zařízení nám přibyla jedna domácí vodárna (čerpadlo se vzdušníkem a automatickou regulací tlaku) pro vyčištěnou vodu z jímky, jedna domácí vodárna pro dešťovou vodu a písková filtrace s čerpadlem na čištění dešťové vody. Krom toho jsme v domě již při rekonstrukci vodovodních rozvodů přívod vody rozdělili na samostatnou větev pro pračku a samostatnou větev pro splachování. Tyto dvě větve se dají odpojit z hlavního rozvodu, ve kterém je pitná voda, a lze je napojit na vodu dešťovou.

Takto upravený rozvod vody máme v provozu již čtvrtým rokem. I v největším suchu v roce 2018 jsme v létě vydrželi s dešťovou vodou. Za tuto dobu provozu jsme pouze jednou přepojili obě oddělené větve cca na týden na hlavní rozvod vody v domě.

Při střeše 120 m² s využitím 85 % a ročním úhrnu srážek 580 mm je možno zachytit 59 m³ dešťových vod za rok. Navíc praní v dešťové vodě je vhodnější v porovnání se studniční, poměrně tvrdou, vodou. I vodu zachycenou v sudech využíváme k zalévání pokojových rostlin a k úklidu. Na zalévání zahrady používáme vyčištěnou vodu z čističky.

Velikost zásobníků na dešťovou vodu vycházela z prostorů, které byly k dispozici bez velkých úprav. Již nyní se ukazuje, že jejich objem by měl být větší.

Popsanými opatřeními jsme učinili alespoň první krok k hospodaření s vodou. Následovat by mělo rozšíření systému i na jímání vody ze střechy stodoly, dočištění vody z čističky doplněním membránové filtrace nebo kořenovým dočištěním, vylepšení efektivity zalévání zaléváním přímo ke kořenům a podobně.

Samozřejmě že alternativních řešení se nabízí celá řada a pro každou domácnost je třeba zvážit opatření, která jsou technicky proveditelná, finančně dostupná a prakticky účinná.

Hradeční z Mezihoří

OBEC A PITNÁ VODA

Letní číslo našeho zpravodaje jsme se rozhodli tematicky zaměřit na suchu a nakládání s vodou. Jde o aktuální téma, se kterým se v médiích i ve svých životech stále častěji setkáváme už řadu let. Ale jedna věc je pohled z letadla na celorepublikový stav a druhá věc to, co se děje v našem bezprostředním okolí. Číst nebo poslouchat o suchu může být zajímavé. Ale nic vám situaci nepřiblíží tak, jako prožití situace, kdy otočíte kohoutkem, a voda neteče. **Moc děkuji všem, kteří se s námi podělili o své zkušenosti nakládání s vodou a do tohoto čísla přispěli.**

V tomto článku bych rád shrnul své zkušenosti, které jsem nasbíral za 13 let, kdy každý týden řeším situaci kolem dodávky vody do našich obcí i zkušenost jiných z řady seminářů, které jsem na toto téma absolvoval. Budu tedy nakládání s vodou popisovat na úrovni obce. V dalších příspěvcích můžete získat oproti tomu informaci o přístupu k vodě na úrovni jednotlivců, rodin a rodinných domů. Věřím tomu, že obě úrovně pohledu pro vás budou zajímavé.

Pro zjednodušení a dobrou přehlednost volím formu heslovitého (bodového) zápisu. A je třeba to brát jako pohled ze současnosti směrem k budoucnosti. Něco vám možná může připadat jako utopie nebo příliš velká ambice. Ale jsem přesvědčen, že čas ukáže, že jsou tyto pohledy správné. A přál bych si, abychom se tímto tématem dokázali zabývat včas. Tedy dříve, než nás k tomu situace donutí.

Pitná voda:

V našich končinách obecně platí, že máme nadstandardně kvalitní pitnou vodu. Je to dáno částečně poměrně dobrou kvalitou surové podzemní i povrchové vody, takže úprava vody na pitnou není tak náročná i tím, že Česká republika je z pohledu úpravy vody opravdu vyspělou zemí.

Ovšem musíme si zvyknout používat pitnou vodu jen na činnosti, kde jí nelze ničím nahradit. Tedy na jídlo a na pití. Ano, opravdu je za touto větou už tečka. Protože kdekoli jinde lze pitnou vodu nahradit. Nejčastěji dešťovou vodou nebo jinou vodou, která nemá parametry pitné vody.

Zalévat zahrádky nebo dokonce trávníky pitnou vodou je (omlouvám se za ten výraz) blbost a točit pitnou vodou do bazénů je zhýralost. V budoucnosti bych každému, kdo bude uvažovat o tom, že si na zahradu pořídí velký bazén, doporučil, aby si nejdříve rozmyslel, kde vezme vodu na jeho naplnění. Budoucnost nám ukáže, že i splachovat záchod pitnou vodou je luxus, který si nebudeme moci dovolit.

Je třeba si uvědomit, že pokud nás nepřiměje ke změně přístupu k pitné vodě zdravý rozum, tak nás k tomu donutí cena. U nás v obci toto zatím není až tak markantní, ale ani u nás se zdražení vody nevyhneme. A to ani v případě, že jí čerpáme z vlastní studny. O ceně vody budu psát ještě dále, takže více to zde rozebírat není třeba.

Spotřebu pitné vody na osobu lze posuzovat z různých úhlů pohledu. Pokud se podíváme na jakousi „normovanou spotřebu“ (legislativně je označena „Směrná čísla roční potřeby vody“ podle vyhlášky Ministerstva zemědělství), tak se uvažuje se spotřebou zhruba 95 litrů na osobu a den. Toto množství vody by mělo stačit jednomu člověku na den pro vykonání všech domácích činností, kde je vody třeba. Pro někoho z nás je to nepředstavitelně málo, pro jiného zbytečný nadbytek. První tvrzení platí především pro ty z nás, kteří jsou zvyklí otočit

kohoutkem a nezkoumat, kde se voda bere a kolik jí tam je. To druhé tvrzení je typické pro toho, kdo má vody málo nebo pro kohokoliv v situaci, kdy z nějakého důvodu voda neteče a musíme s ní velmi šetřit.

Ovšem i toto číslo se v budoucnosti asi změní. Pokud se výrazně více rozšíří homeoffice nebo domácí školní výuka, budeme doma trávit více času a tím spotřebujeme více vody.

Zatím platí, že průměrný občan ČR spotřebuje v domácnosti necelých 90 litrů vody denně. Zajímavé je, že nejvíce je to v Praze (necelých 110 litrů) a nejméně ve venkovských okresech (něco přes 70 litrů). Což napovídá, že lidi nenutí k úspoře vody ani tolik cena (v Praze je nejvyšší) jako spíše možnost využití dešťové vody (ta je v Praze jen v rodinných domech, protože v bytových domech je to spíše výjimkou) a právě přístup k používání vody. My venkovaně jsme prostě více zvyklí s vodou šetřit, protože jí nevnímáme jako samozřejmost.

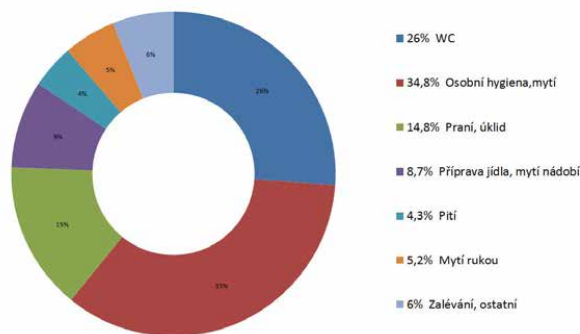
Já se na to mohu jako starosta podívat ještě trochu statisticky podle vyúčtování vodného za uplynulé roky. Vidím, že většina z nás dokáže s tímto normovaným množstvím vody opravdu vystačit a řadě lidí by stačilo klidně i poloviční množství. Není to dáno ani tolik životním stylem (že někdo se myje méně nebo tráví více času mimo domov), ale spíše životní filosofií přístupu k pitné vodě. Když jsem se některých lidí, kteří mají nižší, než onu normovanou spotřebu ptal, jak to dělají, že jim stačí tak málo pitné vody, tak nejčastější vysvětlení (po slovech o šetření s vodou) jsou celkem jednoduchá technická opatření. O těch bude ještě řeč dále.

Úspora pitné vody:

Nejčastějším způsobem úspory vody, které lidé uvádějí jako fungující, jsou tyto:

- úsporné splachovací mechanismy na toaletách
Ke splachování použijeme jednu čtvrtinu až jednu třetinu vody v domácnosti, viz graf níže. Rozdíl mezi velkým a malým spláchnutím může být i trojnásobné množství vody (3 litry vs. 10 litrů). I zdánlivě drobně protékající záchod může znamenat ztrátu 10 i 20 litrů vody za hodinu. To je za den, týden nebo rok výrazně víc, než si můžeme dovolit.

Spotřeba vody v domácnosti

- úsporné hlavice a mechanismy ve sprchách
Tímto zařízením, které stojí pár stokerun a namontovat ho zvládne opravdu každý, lze ušetřit 50 % vody spotřebované na mytí. Opět viz graf.
- žádné zalévání pitnou vodou

➡ Pokračování na s. 4

OBEC A PITNÁ VODA

Potvrzuje, co jsem psal výše. Je to prostě blbost. A navíc vašim rostlinám bude určitě víc chutnat a prospívat dešťová voda z nebe než chemicky upravená pitná voda.

- *nemýt nádobí pod tekoucí vodou*

Umýt nádobí ve dřezu s opláchnutím v druhém dřezu znamená spotřebu vody 15 až 40 litrů podle toho, jak špinavé bude a podle množství nádobí. Umýt nádobí pod tekoucí vodou znamená spotřebu 30 až 70 litrů vody. To je skoro množství vody na osobu na celý den. Myčka nádobí by měla spotřebovat 15 až 20 litrů vody.

- *rychle opravit kapající kohoutek*

I zdánlivě drobně kapající kohoutek může znamenat ztrátu 20 až 50 litrů vody za den.

Cena pitné vody:

Cena za m³ (tisíc litrů vody) se nejčastěji pohybuje v české republice mezi 40 a 50 Kč. Ovšem existuje i řada měst, kde už je cena přes 60 Kč. S naší cenou 20 Kč za m³ vody z obecního vodovodu jsme určitě jedna z nejlépejších lokalit v tomto směru. V budoucnosti lze rozhodně očekávat, že cena vody dále poroste. Důvodů k tomu je, kromě obavy z nedostatku vody, celá řada a jejich popis přesahuje možnosti tohoto textu. Na internetu i v médiích lze na toto téma dohledat řadu článků.

Odhadovat, kam až cena vody poroste, je velmi těžké. K růstu ceny přispívá jak fakt klesajících zásob pitné vody, tak i zvýšených nároků na úpravu vody. To je způsobeno jednak poklesem stavu podzemních vod, kdy se častěji musí využívat i zdroje s horší kvalitou vody i přísnějšími nároky na kvalitu pitné vody. Aktuální téma je nyní třeba odstraňování pesticidů pocházejících ze zemědělské činnosti, které je technicky a tím i finančně poměrně složité. Zajímavé je, že vody dnes často obsahují, jak látky z aktuálně využívaných pesticidů, tak i látky, které se již desítky let v zemědělství nepoužívají. To svědčí o tom, že příroda si s odbouráním těchto látek neumí sama dobře poradit. A samozřejmě platí, že čím složitější je upravovat vodu, tím je to dražší.

Ještě bych rád v souvislosti s cenou za vodu zmínil odběr vody z vlastních zdrojů (studní a vrtů). Kdo odebírá vodu pro domácnost ze své studny, ten za ní v současnosti nic neplatí. Mohl by tedy nabýt dojmu, že cena vody se ho netýká. Jenže ze zemí, které nejvíce bojují s nedostatkem pitné vody (většina z nich je v teplejších oblastech zeměkoule) se můžeme dozvědět to, že v určité fázi řešení akutního nedostatku pitné vody přešli k tomu, že pitná voda byla zákonem prohlášena za majetek státu a následně bylo zpoplatněno jakékoliv odebrání vody bez ohledu na to, jestli je to z veřejného vodovodu nebo soukromé studny. Osobně jsem si jist, že tímto směrem půjde i naprostá většina dalších zemí. Už dnes vidíme, že vodoprávní úřady v oblastech, kde je buď nedostatek pitné vody nebo nebezpečí ovlivnění okolních zdrojů, nařizují i u soukromých studní osazení vodoměru. Zatím samozřejmě bez platby, ale věci se vyvíjejí postupně.

V souvislosti s cenou vodného je ještě třeba zmínit jednu věc, která již začíná být v řadě měst a obcí aktuální a nevyhneme se jí v dalších letech ani my. Do nedávna byla cena vody účtována výhradně jako jednosložková. Tedy platba za množství odebrané vody podle množství naměřeného vodoměrem. Někteří provozovatelé vodovodů již přistupují k účtování dvousložkové ceny, která zahrnuje jak platbu za

odebrané množství, tak jakousi pevnou platbu za „možnost odebírat vodu“. V podstatě jde o podobný princip jako u elektřiny, kdy jednu platbu hradíme „za jistič a příkon“ a druhou za skutečně odebranou elektřinu. Jako zástupce provozovatele vodovodu vidím, že i v našich podmínkách bude nutné dvousložkovou cenu zavést. Je to možnost, kterou již dnes legislativa připouští.

Další věc je zatím pouze můj odhad. Domnívám se, že časem bude nějak zpoplatněna základní voda, kterou spotřebuje každý z nás. Ta může být stanovena „normovanou spotřebou“, viz výše nebo třeba jiným obdobným způsobem. A jinak (dražší) bude oceněna „nadstandardní spotřeba vody“ (třeba právě do bazénů nebo různých wellness zařízení). Protože jestli někomu stačí na den 70 litrů vody a někdo jiný potřebuje 300 litrů vody, přičemž se jedná o nedostatkové zboží, tak cena pro toho druhého musí být výrazně vyšší. Možná chcete-li jakýsi příplatek za luxus nebo nadstandard.

Využití dešťové vody v rodinných domech:

V předchozím textu jsem se snažil vysvětlit, že s pitnou vodou musíme a budeme muset nakládat jako s cennou komoditou. Nejjednodušší šance, jak pitnou vodu nahradit, je využít dešťovou vodu, která zatím padá na naše střechy zdarma. Slovo zatím bych skoro podtrhl. Již nyní někteří provozovatelé kanalizací vybírají stočné za srážkovou vodu od podnikatelů a čím dál tím častěji se mluví o tom, že to může dopadnout i na občany. Byl bych rád, kdybychom toto nikdy zavést nemuseli, ale nevíme, k čemu nás donutí zákony nebo opatření na úrovni státu. Z hlediska provozovatele čistírny odpadních vod tomu rozumím, protože větší množství dešťové vody, které nateče do čistírny, vždy naruší provoz technologie. Z pohledu občana a venkovana (rozuměj sedláka) se mi to samozřejmě jeví jako nesmysl.

Ovšem jako ještě daleko větší nesmysl se mi jeví, aby chom my venkované (rozuměj sedláci) pouštěli dešťovou vodu z okapu bez využití do kanalizace a vedle toho draze platili pitnou vodu, kterou lze z velké části dešťovou vodou nahradit.

Takže jinak řečeno. Než bych na jedné straně platil za to, že čerpám pitnou vodu a na druhé za to, že pouštím dešťovou vodu do kanalizace, radši nahradím část pitné vody vodou dešťovou a na obou stranách budu platit méně. O ochraně přírody a planety ani nemluvíme.

V našich končinách je možné počítat s tím, že na střechu typického rodinného domu (10×12 metrů půdorys domu, sedlová střecha) dopadne za rok zhruba 80 m³ srážek. Větší usedlosti mají podstatně větší střechu a mohou tedy nachytat výrazně více vody. Každopádně jednoduše řečeno lze říci, že ze střechy rodinného domu nachytáte výrazně více vody, než kolik potřebujete na zálivku nebo do bazénu. Nemusíte tedy na tyto vymoženosti používat pitnou vodu.

V lepším případě se vám podaří využít dešťovou vodu i na splachování a můžete výrazně snížit spotřebu pitné vody pod průměr. A v optimálním případě se vám podaří využívat dešťovou vodu i na mytí. Kromě úspory vody ještě ti z nás, kdo vyzkoušeli sprchu dešťovou vodou, říkají, že je to výrazně příjemnější. Což asi potvrdí každý, kdo zažil letní deštík v teplém počasí.

Finančně ani technicky není samotné chytání dešťové vody nijak zásadně náročné.

☛ Pokračování na s. 5

Pokud máte u domu starou jímku na odpadní vodu, bude vás to stát pár tisíc za potrubí a čerpadlo. Pokud jímku na vodu nemáte nebo jste jí ukvapeně zasypali, je třeba připočíst pár desítek tisíc za nádrž na vodu. Trochu složitější a dražší je rozvod dešťové vody po domě. Samotný popis technického řešení je opět nad rámec toho článku a zabývají se tím specializované firmy a projektanti.

Velký vodovod:

Často od vás občanů slyším věty jako: „Kdy nám sem dovedete vodovod?“ nebo „Nešlo by se nějak napojit na Želivku?“

Rád bych k tomuto tématu otevřeně řekl, že ani jedno z výše uvedeného není skutečným řešením problému s nedostatkem pitné vody. Je to pouze odsunutí problému na později. Představte si, že bychom na obecní vodovod napojili všech 420 obyvatel našich obcí. Znamenalo by to, že bychom ze stávajících zdrojů odebírali zhruba 4× více vody, než nyní a s největší pravděpodobností by toto množství zdroje nestačily celoročně zajistit. Je samozřejmě možné hledat nové zdroje, ale je to podobné, jako vrtat uvnitř obce další a další vrty a očekávat, že v nich bude více vody než v těch stávajících. Zdroje podzemní vody jsou v jedné oblasti propojené a jeden vrt jen odčerpává vodu druhému.

Jiným řešením by mohlo být napojit se na zdroje vody ze Želivky. Ale to dělají v tuto chvíli skoro všichni, kdo mohou. Opravdu chceme věřit tomu, že Želivka je bezedná? Nebo že dodávka vody do Soběhrd bude mít přednost před dodávkou vody do Prahy, Benešova a dalších měst? Že malá obec jako my dostane dobré podmínky dodávek mezi velkoodběrateli typu nadnárodních vodohospodářských společností?

To, co ve skutečnosti musíme udělat, je změnit způsob, jak s pitnou vodou nakládáme. Bez ohledu, jestli jí čerpáme ze studny na své zahradě nebo nám jí dodává obec nebo nějaká firma. V předchozích odstavcích o tom bylo řečeno mnohé, byť ne vše.

Dešťovka v Žiňanech

V roce 2017 jsme na našem statku instalovali podzemní nádrž na dešťovou vodu s objemem 5 000 litrů. V tomto roce jsme přistavovali část hospodářských budov a přišlo nám vhodné zachytávat vodu ze střech a použít ji na zalévání nedalekých zeleninových záhonů a skleníku. Ve skleníku pak zavlažujeme pomocí kapénkové závlahy přímo u kořenů rostlin, což je také úsporný a efektivnější způsob. Původně jsme přemýšleli o využití dotace „Dešťovka“, ale nakonec nás množství papírů od toho odradilo. V průběhu léta jsme pak instalovali další 2 nádrže na 1 000 litrů na dvoře pod okapové svody.

Aby bylo hospodaření s vodou optimální, tak pokaždé, když přišel větší déšť, jsme hadicí přepouštěli vodu z jedné nádrže do druhé, abychom je napustili co nejvíce. Prostě sofistikovaný vodní dispečink ☺

V minulém roce jsme dešťovou vodou začali doplňovat i náš bazén. Dešťová voda je měkká a výrazně lépe se upravuje pro potřebné vlastnosti na koupání než např. voda ze studny.

Přesto jsme letos rozšířili zásobní kapacitu o další podzemní nádrž na 7 000 litrů. Obě nádrže jsou propojené a poskytují výbornou zásobu vody. Výhodou podzemní nádrže je, že se voda nekazí. Zatím jsme v odběrové sezóně, takže nádrže jsou „poloprázdné“, ale přes zimu dotečou a budou připravené na další sezonu. V případě naplnění nádrží se nadbytečná voda vsakuje do našich pozemků. Takto jsme zatím zachytili vodu z cca 1/3 střech statku a pomalu už přemýšlíme, jak využijeme zbylé části a vodu zachytíme i zde.

Jan a Marcela Šímovi, Žiňany

Pitná voda z pohledu obecního úřadu:

Zatím v tomto ohledu máme čtyři priority:

1. Rekonstruuje a modernizujeme obecní vodovod v Soběhrdech a jeho rozšíření k dalším rodinným domům v rámci možností. O tomto jsou občané již dostatečně informováni z předchozích zpravodajů a setkání s občany.
2. Dále se snažíme osvětou mezi podnikateli a občany v obci přispět k tomu, abychom s pitnou vodou nakládali hospodárně a hledali i jiná řešení, než je napojení na Želivku. Tento zpravodaj v tomto ohledu znamená další viditelný krok.
3. V rámci svých možností usilujeme o lepší zadržování vody v krajině ať již na obecních pozemcích pronajatých zemědělcům, tak v obecních lesích. Do této oblasti patří i obnova sadů a výsadba stromů na obecních pozemcích. V zásadě se jedná o řadu drobných opatření, která jako celek mohou být podstatnou součástí řešení.
4. V posledním roce se snažíme promítnout toto téma i do našich postupů při řešení stavební agendy v obci. Jednak již nyní každému novému stavebníkovi doporučujeme využívat dešťovou vodu dle výše uvedeného. Jednak uvažujeme o budoucí systémové změně v rámci územního plánu, kde by například mohla být zanesena povinnost využívat dešťovou vodu u nových staveb nebo zákaz vrtání nových vrtů v místech husté zástavby, kde je možnost napojení na obecní vodovod. Šlo by o opatření, která by měla chránit jak stávající zdroje vody v lokalitě, tak celkově snížit spotřebu pitné vody v celém území. Rozhodnutí jsme v tomto směru zatím nepřijali.

Rád bych tímto článkem přispěl k rozšíření diskusí a veřejně debaty na toto téma. A každému, koho to zajímá, jsem k dispozici. Z výše uvedeného je zřejmé, že se jedná o velmi obsáhlou problematiku.

Pavel Bartík

Zemědělské okénko DZV NOVA

Voda, půda, krajina. V dnešní době často skloňovaná slova. Také DZV NOVA v tomto směru realizuje mnoho inovací. Jedním z hlavních problémů, se kterým jsme se chtěli vypořádat, byla obnova pórovitosti půdy, její provzdušnění a prokypření. Proto jsme před několika roky zakoupili soupravu pásového traktoru značky CASE s dlátovým kypřičem SIMBA. Tento stroj prokypřuje půdu v hloubce 30–35 cm a nazvedá půdní profil. Tím zlepšuje infiltraci vody půdou. Vizuálním efektem je vymizení vodních lagun na polích po deštích. Celá souprava má velmi malý měrný tlak na půdu.

Dalším faktorem je organická hmota v půdě. Již v minulých článcích jsem psal, že na farmě v Soběhrdech máme nyní ustájeno 420 ks jalovic na slámě. Toto stádo ročně vyprodukuje přes 4 500 tun hnoje. Mnozí z Vás řeknou: „to je hodně?“. Zkusíme si připomenout pár faktů. Půda by se měla každé 4 roky hnojit alespoň 30 tunami hnoje na hektar. V oblasti Soběhrd a Petroupimi obhospodařujeme 710 ha orné půdy. Pokud bychom chtěli dodržet výše uvedenou aplikaci hnoje, musela by naše produkce hnoje dosahovat skoro 5 500 tun za rok. Stádo skotu by se tak muselo zvýšit na 500 ks. Tento pohled ukazuje, že stádo jalovic v Soběhrdech je nedostačující. Ale i při stavu 420 kusů se každé 4 roky dostane na hektar 25 tun hnoje.

Dnešní zemědělská legislativa pamatuje na erozi a zadržování vody na pozemcích a to standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES), který je povinen každý registrovaný zemědělec dodržovat. Na striktní dodržování, nejenom tohoto předpisu, jsou vázány dotační podpory pro zemědělce. Tyto standardy stanovují, mimo jiné, půdoochranné technologie, které můžete ve svém okolí vidět.

Jednou z nich, které používáme, je obsev ploch s erozní plodinou, plodinou s vyšší ochranou funkcí, např. kukuřice obsetá obilovinou či píceinou. Stále více začínáme používat metodu strip-till, což je pásové zpracování půdy a setí do tohoto pásu. V praxi to znamená, že se v srpnu na poli zaseje svazka, která se nechá přes zimu přemrznout. Pozemek

je tak od září až do jara následujícího roku pokryt plodinou. Na jaře se speciálním strojem připraví půda v pásích o šířce asi 15 cm, vzdálených od sebe 70 cm. Poté se přesným secím strojem do prokypřených pásů zaseje kukuřice, ale i jiná plodina. Výsledkem je jen částečně zpracovaná půda, prokypřená do hloubky, pokrytá velkým množstvím rostlin svazky. Při dešti se tak eliminuje splav půdy a při vyšších teplotách také výpar vody z půdy, při srovnání, že by byla zpracována půda plošně. Mezi erozní plodiny však nepatří jen kukuřice, ale i brambory, řepa, bob setý, sója, slunečnice a čirok.

Společnost DZV NOVA se snaží pracovat s organickou hmotou, a proto při sklizni obilovin buď sklídí slámu za účelem steliva pro skot, nebo se sláma podrcená kombajnem ponechá ležet na poli a následně zapraví zpět do půdy. V oblasti Bystřice k rozdrčené slámě ještě přidáváme 25–35 m³ kejdy skotu na hektar a pak promísíme s půdním profilem (pozn. farma dojnic Petrovice je na kejdovém hospodářství). „Za posledních 10 let jsme nikdy žádnou slámu neprodali k jiným účelům“. Od 1. 1. 2020 platí další protierozní opatření, kterým je povinnost pěstovat monokulturu jedné plodiny na výměře maximálně 30 ha. V budoucnu však dojde zřejmě k dalšímu omezení plochy jedné plodiny. To ale ukáží až jednání o nové společné zemědělské politice EU na další programovací období.

Výše uvedené je jen malým dílčím výčtem zemědělského přístupu k problematice eroze a udržování vody na pozemcích.

Možných opatření je samozřejmě více, ale je na každém zemědělci, aby posoudil jejich vhodnost v regionu, ve kterém hospodáří. Bohužel při vysokých srážkových úhrnech nad 30 mm spadlých v krátkém čase se funkce protierozních opatření mívají účinkem. Ale to už mluvíme o jiných nezemědělských opatřeních, která by měla odtok vody z krajiny zpomalit a umožnit její vsáknutí do hlubších půdních vrstev.

Ing. Pavel Dvořák

Dešťová voda v bývalé hospodě v Žiňanech

Je tomu více než dva roky, co nám poklesla voda ve studni k čerpadlu. Během předešlých let ubývala pomalu, nenápadně a dala o tom vědět až spáleným „šnekem“ v čerpadle Nautila. Teprve když voda dojde, tak vám to dojde.

Opravené čerpadlo jsme tedy spustili ve studni o metr níže a s vodou jsme začali zacházet velmi šetrně. Do půl roku jsme si situaci ještě jednou zopakovali a čerpadlo uložili ještě níže. Proto jsme se pustili do druhých rozvodů pro dešťovou vodu, přičemž jsme si výjimečně pochvalovali, jaká je výhoda pomalé rekonstrukce svépomocí a trubky snadno doplnili v nedokončených částech domu. Ve sklepě jsme usadili vodárnu a přidali 2 filtry pevných částic. Filtry jsou neomezeně použitelné, jedná se o sestavu mnoha plastových podložek s nanovrpy. Omytí filtru zabere minutu v našem případě 1× ročně. Cena filtrační sestavy byla necelé dva tisíce korun a funguje dva roky bezproblémově.

Pro akumulaci dešťové vody jsme opravili již nevyužívanou splaškovou jímku o objemu 12 m³ a přepojili do ní vody z většiny našich střech. Na zahradě máme navíc 2 kubíkové nádrže a sudy, kam jsou svedeny další okapy, které do jímky nedosáhly. Dešťovou vodou z jímky zaléváme, splachujeme WC, pereme. Zahradu zaléváme odkazkiva dešťovkou a jen to, co je nutné (travníky si se suchem zatím vždy poradily).

Ještě se nestalo, že by nám dešťová voda došla. Průměrný déšť jímku i nádrže poměrně rychle doplní. Přesto máme letos v plánu ještě dobudovat další nádrž v sadu, kam bychom před deštěm vodu z jímky přečerpali a využili tak co nejvíce kapacitu střech. Levnou variantu druhé nádrže zkusíme vyřešit vybagrováním jámy, uplácáním šikmých stěn lopatou, vložením geotextílie a na ní položení gumové bazénové folie a uvidíme.

Pillveinovi, Žiňany

Proměna školní zahrady v Petroupimi – Otevření celé zahrady dětem

Proměna zahrady v Petroupimi se připravovala více než dva roky. Spojili jsme se obě školy – CZŠ a MŠ Archa a obecní MŠ Petroupim. Práci předcházela diskuse pedagogů i rodičů obou škol o podobě zahrady, architektonický koncept atelieru Projektil, podání žádosti o nadační příspěvek Nadace Proměny Karla Komárka. Po úspěchu v této grantové výzvě, začala proměna opravdová. Na zahradě se pracovalo už od jara roku 2019. Největší změna se ale odehrála přes prázdniny. Když děti v září přišly do školy, byly překvapené, co se všechno v létě dělo na jejich zahradě. Přibyla jeskyně, chýše, hnízdo, skluzavky, je vytvarovaný nový sáňkovací kopeček. Kolem pumpy koryta, vodní cesta z kmenů k nim. Všude spousta krásných oblázků, větších kamenů a v kutišti kromě kamenů i různě opracovaná dřívka. Hračky se rázem dostaly na druhou kolej. Děti je nepotřebovaly. Vstup ke skluzavce a k sáňkovacímu kopečku zatím ale oddělovala lana. Bylo potřeba, aby nově zasazená travička zesílila. To se ale brzy změnilo a už 17. října 2019 byla celá zahrada otevřena dětem. Slavnostního otevření se zúčastnili zástupci Nadace Proměny Karla Komárka Kateřina Hemerková, Radek Janoušek a Jana Říhová a i autor herního mobiliáře zahrady Lukáš Gavlovský. Sešli jsme se ve společném kruhu. Písnička Stromy zahájila slavnostní otevření. Po slavnostním slovu zástupců škol i nadace Lukáš Gavlovský s dětmi odmotal lana, která prostor ohraničovala a děti se rozběhly po zahradě. Nejvíce lákala samozřejmě nová skluzavka, ale postupně se děti rozptýlily po celé zahradě. Někteří využili okamžitě sáňkovací kopeček na válení sudů, jiní se usadili na vyhlídce nebo schovali v jeskyni. A někomu radost ze skluzavky vydržela celé dopoledne. Na dětech byla radost vidět a měli jsem jí tedy i my..

Ještě nás čeká hodně práce – péče o zasazené dřeviny v „jedlém“ lese, příprava záhonů, voničkových zahrádek, městečka, do budoucna možná i venkovní herna navržená opět atelierem Projektil, ale hlavní část práce už je za námi.

Na závěr se sluší poděkovat. Nadaci Proměny za nadační příspěvek, Lukáši Gavlovskému a jeho spolupracovníkům za autorský mobiliář, atelieru Projektil za vypracování studie a projektu venkovní učebny, obci Petroupim za příspěvek v podobě materiálu na jednotlivé části mobiliáře, obci Soběhrdy za finanční příspěvek a všem, kteří přiložili ruce k práci. Děkujeme za proměněnou zahradu a ty, které podobu zahrady zajímá, pozveme, až to bude možné. Obvykle se připojujeme na k mezinárodní kampani Měsíc otevřených zahrad a má povzbudit všechny, aby s dětmi trávili aktivně čas venku. Letos to nebylo možné, těšíme se někdy příště.

Iva Sadílková

Tak nám ten čas letí, co, přátelé, občané?

Jaro jsme si prodýchali v rouškách a určitém omezení volného pohybu, což obojí trvalo trochu déle, než jsme si zpočátku mysleli. A věřím, že jste se procvičili a budete se dívat do budoucích měsíců s větší důvěrou a odvahou, kdyby to snad ještě neznamenalo konec všem případům podivné nákazy. Mám radost, že mezi námi nebyl nikdo pozitivní a věřím, že ani nebude. Tak si jen připomeňme obligátní heslo „opatrnost matka moudrosti“.

Už nastane letní slunovrat a slunce se začne po minutách odklánět. Tedy slunce ne, ale země to udělá sama. Do vánočního slunovratu je sice ještě dost dlouhá doba, ale víte, jak to rychle letí. Zvláště nám – těm starším. Dětičky si užily volna až až a dost možná, že se většina i těší do školy. Nevím, jestli jim to dlouho vydrží.

Positivní je přece jen něco. Prší. Nejsou to v naší oblasti žádné přívaly vody ani rozvodněné toky, ale nemusíme zalévat. Zatím. Tak si všichni pěkně užijte nastávající léto, i když nebudete zrovna ležet na Havajských ostrovech nebo v Karibiku na pláži, ale třeba jen u Třeboňských rybníků nebo požírat brouka kůrovce ve svých lesích.

Takový je život a takový byl před námi a bude i po nás. Červen v našich krajích měsícem zelené invaze. Kolikrát musíte sekat trávu, zarůstají neprodyšně i škarpy u silnic,

kteří byly ještě před měsícem prázdné. Za měsíc se růst již zpomalí. V červnu stojí slunce nad padesátou rovnoběžkou téměř kolmo. Skoro jako v tropech na rovníku. Naši dávní předkové přišli do těchto oblastí a zůstali zde i přesto, že zimy byly někdy dosti tvrdé. Ale pomatujete si jistě ještě ze školy, že naši předkové přišli z východu, kde jsou zimy ještě daleko tvrdší. A před našimi předky zde žily kmeny Germánů, které přitáhly ze severu z oblasti Skandinávie, kde také zimní období trvá déle, než u nás. A dovolím si citovat našeho starého, ale pořád uznávaného nejprřednějšího historika „otce národa“ Františka Palackého: Naši předkové zůstali v zemi, kde sice není nic zadarmo jako v jižních krajích, nezraje nám ovoce na stromech celý rok bez práce, ale svojí prací a umem jsme na tom lépe, než národy severu, které musí přes dlouhá zimní období vynaložit daleko více úsilí, aby přežily. Naším předkům stačilo současné klimatické období, aby nezlenivěli a vytvořili si svojí příčinlivostí velmi dobré podmínky v tomto čase, aby mohli v klidu a spokojenosti přežít budoucí a každoročně přicházející zimu. A tak v nastávajícím letním čase naberte energii a optimismus do času, který přijde za půl roku. A pak zas přijde jaro. Ahoj!

Vladimír Vachoušek

Starostova dešťovka

Rád bych se s vámi ještě podělil o mojí osobní zkušenost s využitím dešťové vody. Na zahradě svého rodinného domu využívám původní jímku na odpadní vody, která od doby napojení na obecní kanalizaci není využívána. Jímka má objem zhruba 14 m³ a po většinu roku je více než z poloviny plná. Ani v nejsušším roce 2018, kdy dlouhé týdny opakovaně nepršelo, se nám nepodařilo vše vyčerpat. Nachytanou dešťovou vodu využíváme kompletně na zalévání zahrady a na mytí předmětů na zahradě. Pitné vody na toto nepoužijeme ani kapku. Dále máme na zahradě u různých malých staveb tři plechové sudy o objemu 200 litrů, ze kterých zaléváme konví, dokud je v nich voda. V suchých obdobích v nich někdy voda dojde. Potom je buď nechám prázdné nebo do nich natočím vodu z jímky, aby se na sluníčku ohřála. Voda z jímky je dost studená a některým rostlinám na zahradě to nedělá dobře.

O využití původní jímky jsme uvažovali již několik let, ale celé jsme to dokončili až v roce 2017, kdy jsme pokládali zámkovou dlažbu na dvoře. Do té doby jsme měli do jímky svedený jen jeden nejbližší okap z hospodářské budovy a vodu jsme využívali jen nárazově pomocí ručního elektrického čerpadla. Nyní máme kromě hospodářské budovy do jímky svedenou zhruba jednu polovinu plochy střech. V jímce je stabilně osazeno moderní čerpadlo, které funguje i jako malá domácí vodárna a k použití vody stačí jí pustit jedním ze tří kohoutů, které jsou rozvedeny po zahradě. Rozvody vody jsou umístěny mělko pod povrchem (kopali jsme se synem ručně) 20 až 30 cm hluboko. Na zimu tedy vodu z potrubí vypouštím, aby nezamrzla. V jímce problém se zamrzáním není.

Vzhledem k tomu, že jsme mohli využít původní jímku, byly náklady na celý systém poměrně nízké. Nejvíc stálo čerpadlo (asi 5 tisíc), protože jsme chtěli jednak větší výkon, který vytlačí vodu po celé zahradě. Máme jímku ve spodní části zahrady, takže tlačíme vodu proti kopci, a ještě z více než 2 metrů hloubky. Zpětně vím, že tady jsme ještě mohli trochu ušetřit, protože tlak vody je více než dostatečný. A také jsem chtěl čerpadlo, ke kterému nebude třeba tlaková nádrž nebo další příslušenství. Zbytek už byl velmi levný (asi 4 tisíce dohromady), protože potrubí jak kanalizační, tak vodovodní je v dnešní době cenově velmi dostupné. Celkově jsme se tedy s náklady vešli do 10 tisíc. V tom není zahrnuta práce, protože buď jsem si jí udělali svépomocí nebo byla součástí pokládky zámkové dlažby na dvoře. Nicméně je i z tohoto zřejmé, že to není nic, na co by nedokázal každý majitel domu ušetřit.

Ještě je třeba ještě zdůraznit, že jde o aktuální stav k dnešnímu dni, který se určitě do budoucna bude dále vyvíjet. Mám ještě řadu plánů a nápadů, jak systém dále vylepšovat. Ještě bez užítka vsakuji do trávy vodu z poloviny domu a nemám dešťovou vodu zavedenou dovnitř domu.

Na závěr bych jen dodal, že když vidíte starostu na zahradě, jak spokojeně zalévá, tak je to tím, že zalévá dešťovou vodou. Kdybych zaléval pitnou vodou, byl bych určitě méně spokojený a více zamračený☺

Pavel Bartík

MŮJ KRAJ – ZÍSKALI JSME DOTACI NA CESTU ZE SOBĚHRD DO PETROUPIMI

Máme pro Vás velmi čerstvou novinku – projekt Cesta pro naši krajinu Soběhrdy – Petroupim uspěl v hlasování ve výzvě Můj kraj – participativní rozpočet Středočeského kraje. Všem děkujeme za zasláné hlasy a těšíme se na podzimní brigády, kdy cestu spolu s Petroupimáky vybudujeme a zasázíme další stromy!

SOBĚHRDSKÝ EVANGELICKÝ FARÁŘ NA PŮL ÚVAZKU, ČÁST 2

Po absolvování ČVUT jsme se se ženou odstěhovali na venkov, aby na nás nebylo v době vrcholící normalizace tolik vidět. Ale opak byl pravdou. Jako jediní nevoliči v obci o pěti stech lidech jsem brzy začal pracovat v kravíně, na sušičce v cihelně na poli atd. Ale nikterak té zkušenosti nelituji.

Na okolí bylo mnoho sborů bez faráře, protože neměli „státní souhlas“, tehdy nezbytný k „výkonu duchovenské činnosti“. Tak jsem začal mít čtené bohoslužby, později jsem si udělal zkoušky na laického kazatele a nakonec jáhna.

Asi po deseti letech, když jsem, kromě své práce, každou neděli kázal, učil děti a měl biblické hodiny, za mnou přišel můj senior s návrhem: což se zkusit zprofesionalizovat? Přeloženo to znamená: požádáme o státní souhlas, když ho dostaneš, budeš za farářování placen a nebudeš už muset chodit do kravína. Od budoucích kolegů jsem věděl, že první námitkou k neudělení souhlasu je: nemáme za vás v práci náhradu. Je tedy třeba dát výpověď. Ale to soudruzi věděli také, a tak mě jistě budou chtít vyhladovět. Co dělat? Vykrmili jsme dvě telata, krávy prodali na jatka, dal jsem výpověď, podali žádost o státní souhlas a čekali.

Půl roku se nedělo nic, kromě toho, že jednu krávu jsme už prožrali. Já jsem mezitím podepsal „Několik vět“, a tak jsem tomu moc nedával šanci. Dvěma kolegům za stejný „zločin“ podmíněně odebrali státní souhlas. Ale já to podepsal jako jezdecký a je zajímavější spíše umělci, faráři spisovatelé apod., protože z kravína nemají člověka, v režimu s pracovními povinnostmi, kam vyhodit. Vidle z ruky vám nikdo nesebere.

Pak přišlo povolání od krajského církevního tajemníka, který byl postrachem celého našeho seniorátu. S naším seniorem jsme se tam vydali. Nejprve šel dovnitř on, po půl hodině vyšel ven rudý vzteky, ale dřív než jsme si mohli cokoli říci, šel jsem dovnitř já. Chvilku jsme se opatrně oťukávali. On samozřejmě nemohl použít argument, abych využil své původní vzdělání, neboť nebyla moje vina, že jsem nepracoval jako strojní inženýr, a tak nakonec vyrazil se svým posledním trumfem: nebudou farníkům vadit vaše dlouhé vlasy? Spadl mi kámen ze srdce a málem jsem vyprskl smíchy. Uvědomil jsem si: nic na mě nemáš, blbečku. Za pár týdnů přišel písemně státní souhlas. Psal se srpen 1989. Přešel jsem z 2 700 Kčs v kravíně na 960 Kčs čistého jáhenského platu, ještě podle Gottwaldových zákonů, ale to jsem ještě netušil, jaký uragán se strhne za pár měsíců...

Josef Bartošek